„Polska wolna od GMO”
w świetle aktualnej sytuacji prawnej
Czerwiec 2017 r.

Regulacje prawne Unii Europejskiej oraz polskie ustawy dot. GMO niezgodne z Konstytucją RP

Paweł Połanecki

Koalicja Wolna od GMO

Dyrektywa 2001/18 WE w sprawie zamierzonego uwalniania do Środowiska organizmów genetycznie zmodyfikowanych .

5) Ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego wymaga przykładania odpowiedniej wagi do opanowania **zagrożeń wynikających z zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO).**

Projekt ustawy druk 1424 z dnia 22 marca 2017 r.

Art. 49a. 1. **Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia się strefą wolną od upraw GMO**.

2. **Dopuszcza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzenie uprawy GMO** wyłącznie na gruntach rolnych w strefie wskazanej do jej prowadzenia na określonym obszarze, zwanej dalej „strefą prowadzenia uprawy GMO”, po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w ust. 3. Uprawę GMO prowadzi się zgodnie z określonymi w tym zezwoleniu warunkami, sposobem i terminem

W świetle regulacji prawnych UE i Rzeczypospolitej Polskiej Organizmy Genetycznie Modyfikowane traktowane są jako <u>poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska</u>

Prawo Unii Europejskiej oraz ustawodawstwo RP

dopuszcza do zamierzonego uwolnienia GMO do środowiska

Stosowane w prawie UE i zaproponowane w projekcie ustawy środki zapobiegawcze polegające na **używaniu metod oddziaływania administracyjnego na podmioty uprzednio legalnie uprawnione do skażenia środowiska naturalnego** **są nieadekwatne do skali zagrożenia**.

Koalicja „Polska Wolna od GMO” wyraża swój sprzeciw wobec przedłożenia pod obrady Parlamentu projektu ustawy o zmianie ustawy o organizmach genetyczni druk 1424 z 22 marca 2017 r.

Wnioskujemy o odrzucenie projektu zarzucając mu ;

1. **Naruszenie art. 39 Konstytucji RP**

2. **Naruszenie art. 74 oraz art. 86 Konstytucji RP**

3. **Naruszenie art. 64 Konstytucji RP**

Artykuł 39 Konstytucji Rzeczpospolitej Polskiej brzmi :
„Nikt nie może być poddany eksperymentom naukowym, w tym medycznym, bez dobrowolnie wyrażonej zgody.”

W projekcie ustawy zawarto przepisy umożliwiające prowadzenie eksperymentów i upraw polowych roślin transgenicznych w warunkach otwartych, powodujących niekontrolowane uwolnienie do środowiska organizmów genetycznie modyfikowanych, zawierających sztuczne, wcześniej nie występujące w przyrodzie kombinacje białek, <u>których bezpieczeństwo dla zdrowia ludzi nie jest udowodnione.</u>

Przeciwnie, mnożą się raporty naukowe udowadniające szkodliwość roślin GMO stosowanych w żywności i paszach.

Przepisy projektu ustawy nie stanowią żadnej gwarancji na zabezpieczenie ludzi przed szkodliwym działaniem GMO uwalnianych do środowiska wskutek polowych upraw roślin GMO.

Opinia publiczna nie jest oficjalnie informowana o zagrożeniach jakie niesie za sobą stosowanie roślin genetycznie modyfikowanych w otwartym środowisku i ekosystemie. ./.

Artykuł 39 Konstytucji Rzeczpospolitej Polskiej :
„Nikt nie może być poddany eksperymentom naukowym, w tym medycznym, bez dobrowolnie wyrażonej zgody.”

Wniosek : - niepewność naukowa co do bezwarunkowego bezpieczeństwa GMO
- możliwość wystąpienia szkodliwych skutków dla ludzi na obszarze oddziaływania upraw roślin
- brak badań klinicznych na populacji ludzkiej w zakresie szkodliwego oddziaływania upraw i żywności GMO przy równoczesnym braku zagwarantowania uniknięcia potencjalnie szkodliwych skutków w następstwie rozpowszechniania upraw i żywności GMO wyczerpuje w zupełności znamiona zarzutu poddawania Polaków „eksperymentowi naukowemu” bez dobrowolnie wyrażonej zgody - wskazanemu w odnośnym zapisie konstytucyjnym.

W świetle powyższej argumentacji zarzut naruszenia art. 39 Konstytucji Rzeczpospolitej Polskiej jest

Art. 74. Konstytucji RP brzmi : ***„Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. 1. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych."***

równocześnie Art. 86 jednoznacznie stwierdza :

„ Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa."

R

Złożoność procedur, słabość systemów kontrolnych, znikoma ilość laboratoriów, ogólny brak bazy naukowej i technicznej dla właściwej i szybkiej identyfikacji nielegalnych upraw, w konfrontacji z agresywnym marketingiem przemysłu biotechnologicznego oferującego na terenie RP , na bieżąco, odmiany roślin GM do natychmiastowego stosowania , to tylko niektóre z czynników składających się na całokształt warunków społeczno-środowiskowych w jakich ustawodawca, nie będzie w stanie zapewnić skutecznej, ochrony środowiska przed nieodwracalnym zniszczeniem spowodowanym przez eksperymenty polowe i uprawy roślin GM. ./.

Art. 7. 1. Maksymalny limit wydatków budżetowych będący skutkiem finansowym ustawy w poszczególnych latach wynosi:

1) 2017 r. – **8 000 000** zł; 2) 2018 r. – 5 587 000 zł; 3) 2019 r. – 5 696 000 zł; 4) 2020 r. – 5 750 000 zł; 5) 2021 r. – 5 871 000 zł; 6) 2022 r. – 6 061 000 zł; 7) 2023 r. – 6 137 000 zł; 8) 2024 r. – 6 219 000 zł; 9) 2025 r. – 6 346 000 zł; 10) 2026 r. – **6 462 000** zł.

2. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, wprowadza się mechanizm korygujący polegający na:

1) zmniejszeniu kosztów realizacji zadań związanych z nadzorem nad uprawami GMO przez ministra właściwego do spraw środowiska;

2) zmniejszeniu kosztów przeprowadzania badań laboratoryjnych przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa;

3) zmniejszeniu kosztów realizacji zadań w zakresie kontroli uprawy GMO przez wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa.

Konstytucyjna zasada określająca obowiązki władz państwowych w zakresie skutecznej ochrony środowiska zostanie złamana.

Zarzut naruszenia art. 74, w połączeniu z art. 86 Konstytucji RP jest w pełni uzasadniony

Art. 64 Konstytucji RP brzmi :

„ 1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.

2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.

3. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.”

W szczególnych warunkach ustroju rolnego w Polsce, charakteryzującego się dużym rozdrobnieniem, lecz równocześnie niespotykaną na skalę światową bioróżnorodnością - zanieczyszczenie upraw konwencjonalnych i ekologicznych przez stosowanie GMO, jest w praktyce nieuniknione.

Rolnicy prowadzący uprawy ekologiczne oraz konwencjonalne, a także producenci żywności i pasz będą ponosili realne straty z powodu obniżenia wartości płodów rolnych pozyskiwanych z ich własnych pól.

Ponadto, osoby czerpiące zyski z działalności w otoczeniu rolnictwa (np. agroturystyka) będą musiały liczyć się z ograniczeniem swoich dochodów z tytułu degradacji wartości i atrakcyjności środowiskowej posiadanych gruntów i budowli.

Skutki upraw GMO :

Degradacja wartości gruntów i budynków, wymuszona obniżka cen plonów, **doprowadzanie do konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów na niezbędną certyfikację produktów rolnych wolnych od GMO**, a w perspektywie pozbawienie możliwości prowadzenia dochodowej produkcji rolnej, stanowić może drastyczne ograniczenie dysponowania własnością dla znacznej części obywateli RP, których źródłem utrzymania jest rolnictwo.

Proponowane zapisy ustawowe mogły by w krótkim czasie doprowadzić do całkowitej eliminacji produkcji żywności wolnej od GMO w Polsce.

W tej sytuacji zarzut dotyczący naruszenia art. 64. Konstytucji RP jest w pełni uzasadniony.

Podsumowanie :

Projekt Ustawy druk 1424 z dnia 22 marca 2017 r.
(podobnie jak prawodawstwo Unii Europejskiej dot. GMO)

jest sprzeczny z **Konstytucją RP,**

Koalicja Polska Wolna od GMO będzie konsekwentnie działać na rzecz odrzucenia proponowanego projektu ustawy w całości, oraz pilne podjęcie inicjatyw na szczeblu krajowym i europejskim dla zmiany przepisów prawa o GMO w kierunku dostosowania do wymogów

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

W przypadku uchwalenia ustawy w projektowanym kształcie będziemy apelować do Prezydenta Andrzeja Dudy

o zaskarżenie

do Trybunału Konstytucyjnego

Dziękuję za uwagę

© Paweł Połanecki
Warszawa czerwiec 2017 r.